

LAULAEN SUOMALAIKUUTTA RAKENTAMASSA

Sekakuoromusiikkia romantiikan ajan Helsingistä

KONSERTTI
SUNNUNTAINA 11.4.2010 KLO 15.00
HELSINGIN KAUPUNGINTALON JUHLASALI

HÄMÄLÄIS-OSAKUNNAN LAULAJAT
JOHTAA ESKO KALLIO

OHJELMA

Fredrik Pacius (1809–1891)	Vårvisa (1843) Johan Ludvig Runeberg (1805–18)
Gabriel Linsén (1838–1914)	Våren och Sylvia komma tillbaka (1864) Zachris Topelius (1818–98)
Rafael Laethén (1845–1898)	Keinu (1884) Aleksis Kivi (1834–72)
Gabriel Linsén (1838–1914)	Skördefolkets visa (1877) Zachris Topelius
Martin Wegelius (1846–1906)	Abschied (1905?) Heinrich Heine (1797–1856)
<hr/>	
Oskar Merikanto (1868–1924)	Joutuos (1905) Juho Heikki Erkko (1849–1906)
Martin Wegelius (1846–1906)	Kung Liljekonvalje (1901) Gustaf Fröding (1860–1911)
Filip von Schantz (1835–1865)	Necken (1858) Erik Johan Stagnelius (1793–1823)
Karl Flodin (1835–1865)	I sommarnatt (1891) Karl Flodin (?) Ashkan Shajarian, tenori Timo Latonen, piano
<hr/>	

Fredrik Pacius

Vid ett guldbröllop (1877)

Zachris Topelius

Richard Faltin

(1835–1918)

En fågel i gröna björken (1892)

Zachris Topelius

Armas Järnefelt

(1869–1958)

Muut ne kuuli kirkon kellon (1896)

Kanteletar

Elmo Allén, baritoni

Pekka Juhani Hannikainen

(1854–1924)

Laula, laula veitoseni (1906)

Kanteletar

Erik August Hagfors

(1827–1913)

Laulu Vuokselle (1896)

Juho Heikki Erkko

Emil Genetz

(1852–1930)

Suomen valta (1905)

August Ahlqvist-Oksanen (1826–1889)

Armas Järnefelt

(1869–1958)

Ajan aallot (1903)

Juho Heikki Erkko

Hämäläis-Osakunnan Laulajat

Esko Kallio, johtaja

Laulujen taustaa: tutkija Jere Jäppinen, Helsingin kaupunginmuseo

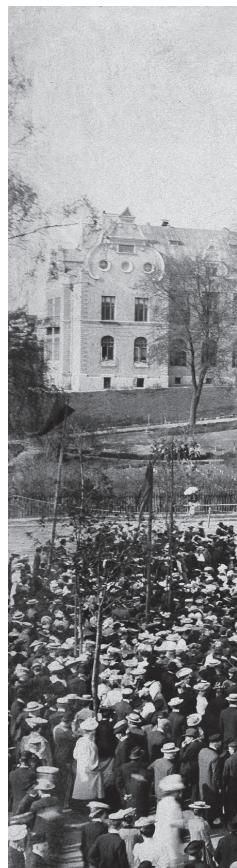
Konsertin tulkaus viittomakielelle: Viittomakielialan Osuuskunta Via

Kannen kuva: Vuonna 1900 Helsingin laulu- ja soittojuhlat huipentuivat Sibeliuksen Ateenalaisten laulun dramatisoitun esitykseen.

Helsingin kaupunginmuseo/Rundman

HÄMÄLÄIS-OSAKUNNAN LAULAJAT

Vuonna 1929 perustettu Hämäläis-Osakunnan Laulajat on Suomen vanhin akateeminen sekakuoro. **Esko Kallion** vuodesta 2000 johtama kuoro hui-pensi 80-vuotisjuhlakautensa viime keväänä julkaisemalla *Lehdellä*-levyn, joka on saanut lukuisia kiittäviä arvioita ja oli Emma-ehdokkaana sarjassa *Vuoden klassinen albumi*. Viime kesäkuussa HOL palkittiin Tampereen Sä-velen kuorokatselmussa kolmella kultaleimalla eli korkeimman asteen luokituksesta.

LAULAEN SUOMALAIKUUTTA RAKENTAMASSA

Helsingin kaupunginmuseo alkoi vuonna 2008 julkista äänilevysarjaa, joka esittelee Helsingin unohtunutta musiikinhistoriaa. 1700-luvun kartanomusiikin sekä 1800-luvun pianomusiikin jälkeen vuorossa ovat 1800-luvun laulut. Helmikuussa 2010 ilmestynyt *Liebeslied – lauluja romantiikan ajan Helsingistä* - levy esittelee Helsingissä sävellettyjä ja laulettuja liedejä. Nyt Hämäläis-Osakunnan Laulajat valmistelivat kaupunginmuseon kanssa levyä, joka nostaa esiin saman aikakauden sekakuromusiikin.

Kuorolaulu niin mies-, nais- kuin sekakuoroissakin nousi kukoistukseen 1800-luvulla. Vallitseva porvarillinen kulttuuri arvosti runoutta, laulua ja viihtyisää yhdessäoloa, ja erisäätyisten ihmisten yhteen liittyneet äänit kai-kuivat ajan uusia yhteiskunnallisia ihanteita, veljeyttä ja tasa-arvoa. Kuorolaulusta tuli myös keskeinen osa kansallisromantiikkaa. Kansallishenki huipentui satapäisten joukkojen ylistäessä laulaen oman maan kauneutta, ja kuoroja perustamalla isänmaan ja taiteen ilosanoma levisi joka pitäään.

Suomen kehittyvä musiikkikulttuuri tuotti paljon kuorolauluja heti Paciuksesta alkaen. Sekakuorot, joita syntyi 1840-luvun lopulta alkaen kiertyvään tahtiin, kaipasivat kotimaista laulettavaa, erityisesti ajan suosikkirunoilijoiden Runebergin ja Topeliuksen teksteihin. Säveltäjät, niin koulutetut ammattilaiset kuin innokkaat harrastajatkin, vastasivat toiveisiin. Ruotsin- ja saksankielisten laulujen rinnalle syntyi pian myös suomenkielistä kuoromusiikkia, jota innoittivat etenkin J. H. Erkon runot.

Jo 1900-luvun alkuun mennessä Suomessa sävellettiin paljon kuorolauluja, jotka olivat omana aikanaan hyvin suosittuja, muutamat aina 1950-luvulle asti. Sitten uudem-

Svenska Folkskolans Vänner järjesti ruotsinkieliset laulujuhlat Kaisaniemen puistossa vuonna 1907. *Helsingin kaupunginmuseo*

pien säveltäjien musiikki Sibeliuksesta ja Kuulasta alkaen syrjäytti vanhat kotimaiset romantikot lähes täysin kuorojen ohjelmistosta. Nykyajan kuorolaiset ja kuulijat voivatkin nyt löytää tuorein korvin Paciuksen lennokkaat säkeet, Linsénin kepeät idyllit, Wegeliuksen ja Flodinin sielukkaan runollisuuden, Merikannon vuolaat melodiat ja Järnefeltin iskeväin isänmaallisuuden. Laulut avaavat tien unohtuneeseen romantiikan ajan Suomeen, jossa porvarillisen idyllin, saksalais-ruotsalaisen romantiikan ja heräävän kansallistunteen kohdateissa syntyi lopulta omaperäistä suomalaista taidetta, myös kuoromusiikkia.

Vårvisa

De komma, de komma,
De vingade skaror, som flytt,
Till lunder, som blomma,
Till sjöar, som ljummas på nytt.

Der stormarna ilat,
Hörs sången melodisk och ljuf,
Der drifvan har hvilat,
Bor glädjen och skönheten nu.

Johan Ludvig Runeberg

Kevätlaulu

Jo palaavat, jo palaavat,
nuo pois paenneet siivekkääät,
kukkiviin lehtoihin,
lauhtuville järville.

Missä myrskyt ärjyivät,
kuuluu suloista laulua,
missä hanget uinuivat,
on nyt iloa ja kauneutta.

Jere Jäppinen

Våren och Sylvia komma tillbaka

Jag kommer ändå, jag kommer nog
allt i den strålande vår,
så visst som träden löfvas i skog
och sjön uti vågor går.
Jag kommer till dig i lust och nød,
i sorg och glädje,
med längtans glöd;
jag kommer i fjärran blå
till dig, mitt hemland, ändå!
Ändå! Ändå!

Zachris Topelius

Kevät ja Sylvia tulevat takaisin

Ma riennän nyt jo, ma riennän,
kun kevät suloinen kiirehtii,
niin varmaan kuin puut lehtiä saa
ja järvetkin taas lainehtii.
Sun luoksesi riennän kaihoten,
jos riemuun tullen
tai murheeseen,
Sini-ilmoja samoan
sun luokses, syntymämaa!
Nyt taas! Nyt taas!

Taavi Hahl (?) 1880

Keinu

Nyt kanssani keinuhun käy,
mun impeni valkea liina!
Kuin morsian kauniina seisovi luonto
iltana helluntain.
Heilahda korkeelle, keinu
ja lempää illalla
liina impeni liehukoon.

Siell' suutelee ehtoo ja koi
ja siell' ijankaikkinen aika
pois rientävi vauhdilla kiitävän virran
himmeään unholaan.
Seisahda, heiluva keinu,
ja lempää illalla
poski impeni kelmenee.

Aleksis Kivi

Skördefolkets visa

Nu lät sorgen fara,
lät bekymret rymma.
Inga moln den klara
aftonsolen skymma.
Kom så lät oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, lät oss i ring kring björken ta.

Alla fåglar sjunga,
sjunga hi hej,
alla toppar gunga,
gunga hej sei.
Kom så lät oss svinga,
nu så ha vi vingar,
kom, lät oss i ring kring björken springa.

Zachris Topelius

Niittäjän laulu

Riemun anna vilkkaan
huolet kaikki poistaa.
Auringon näet kirkkaan
iltailmassa loistaa.
Tullos, tanhutkaamme,
nytpä riemuitkaamme,
koivun ympär' rinkiin käykäämme!

Linnut laulaa,
riehuu hi, hei, hei,
latvat heiluu,
liehuu hei, hei, sei.
Tullos, tanhutkaamme,
nytpä riemuitkaamme,
koivun ympär' rinkiin ruvetkaamme!

Taavi Hahl (?) 1880

Abschied

Das gelbe Laub erzittert,
Es fallen die Blätter herab;
Ach! alles was hold und lieblich
Verwelket und fällt ins Grab.

Die Wipfel des Waldes umflimmert
Ein schmerzlicher Sonnenschein;
Das mögen die letzten Küsse
Des scheidenden Sommers sein.

Mir ist als muß ich weinen
Aus tiefstem Herzensgrund –
Dies Bild erinnert mich wieder
An unsre Abschiedsstund.

Ich mußte dich verlassen,
Und wußte, du stürbest bald;
Ich war der scheidende Sommer,
Du warst der sterbende Wald.

Heinrich Heine

Jäähyväiset

Keltaiset lehdet värisevät
ja putoavat maahan.
Voi, kaikki kaunis ja suloinen
kuihtuu ja lankeaa hautaan.

Puiden latvat hehkuvat
valjun auringon valossa.
Se lienee hiipuvan kesän
viimeinen suudelma.

Tuntuu kuin itkuun puhkeaisin
sydämeni syvyydessä –
tuo näky palauttaa mieleeni
jäähyväistemme hetken.

Minun pitä lähteä luotasi
tietäen sinun pian kuolevan.
Minä olin hiipuva kesä
ja sinä kuoleva metsä.

Jere Jäppinen

Joutuos!

Oi, joutuos, joutuos joutsenlintu
mun orteni laulajaksi!
Ei muit' ole lintuja linnassani,
sun kanssasi meitä on kaksi.

Liki liitele, laskeu oksalleni,
käsvarteni tarjoan sulle.
Siin' istuhan! rintani rikkaudesta
minä laulan ja – sinäkin mulle.

Minä köyhäkö? Kultia kaipaat multa!
Sinut laulankin kullakseni.
Ja kaivoksen helmiä kannan sulle,
kun annan mun oman sydämeni.

J. H. Erkko

Kung Liljekonvalje

Kung Liljekonvalje av dungen,
kung Liljekonvalje är vit som snö,
nu sörjer unga kungen
prinsessan Liljekonvaljemö.

Kung Liljekonvalje han sänker
sitt sorgsna huvud så tungt och vekt,
och silverhjälmen blänker
i sommarskymningen blekt.

Kring bårens spindelvävar
från rökelsekaren med blomsterstoft
en virak sakta svävar,
all skogen är full av doft.

Från björkens gungande krona,
från vindens vaggande gröna hus
små sorgevisor tona,
all skogen är uppfylld av sus.

Det susar ett bud genom dälden
om kungssorg bland viskande blad,
i skogens vida världen
från liljekonvaljernas huvudstad.

Gustaf Fröding

Kielokuningas

Lehdon Kielokuningas,
lumivalkoinen,
nuori kuningas suree
prinsessa Kieloneittoa.

Kielokuningas painaa
murheesta raskaan ja heikon päänsä,
ja hopeakypärä välkyy
kalpeasti kesällan hämärässä.

Vainajan seittivuoteen ympärillä
leijuu hiljaa suitsukeastiasta
kukkaistomun sauhu,
metsä on tuoksua täynnä.

Koivujen keinuvat latvat,
tuulta tuudittevat vihreät majat,
kaikuvat pieniä surulauluja,
metsä täytty huokauksista.

Laakson halki humisee viesti,
lehdet kuiskivat kuninkaan surusta
metsän avarassa valtakunnassa
kielojen pääkaupungissa.

Jere Jäppinen

HOL harjoitusleirillä maaliskuussa 2010 Järvenpään Kallio-Kuninkalassa. *Esko Kallio*

Näcken

Kvällens gullmoln fästet kransa.
Älvorna på ängen dansa,
och den bladbekrönta näcken
gigan rör i silverbäcken.

Liten pilt bland strandens pilar
i violens ånga vilar,
klangen hör från källans vatten,
ropar i den stilla natten:

"Arma gubbe! Varför spela?
Kan det smärtorna fördela?
Fritt du skog och mark må liva,
skall Guds barn dock aldrig bliva!"

Tårar gubbens anlet hölja
ned han dyker i sin bölja.
Gigan tystnar. Aldrig näcken
spelar mer i silverbäcken.

Erik Johan Stagnelius

I sommarnatt

I varm och smäktande sommartid,
i tysta, nattliga timmar,
när allting slumrar i ro och frid
och dagg på markerna glimmar,
och månen hänger så sommarblek
och mellan grenar af björk och ek
och höga stammar af fur och gran
sitt skimmer kastar på skuggig ban,
då spelar necken i silfverströmmen
och alla älffor stå upp ur drömmen.

Att tråda dans
på lummig hed
de slå en krans
med ked vid ked
och sedan ljudlöst och utan spår
den glada skaran till dansen går.

Näkki

Kultapilvet seppelöivät iltataivaan.
Keijut taansivat niityllä,
ja näkki lehtikruunussaan
soittaa puron hopeavälkkeessä.

Lapsonen rannan salavien juurella
lepää orvokkien tuoksussa,
kuulee soiton vedestä
ja huuttaa yön hiljaisuudessa:

"Ukkoparka! Miksi soitat?
Lohduttaako se tuskissa?
Voit ilahduttaa metsiä ja maita
mutta Jumalan lapseksi et pääse!"

Ukon kasvot peittyvät kyyneliin,
syvyyksiin hän sukeltaa.
Viulu vaikenee. Koskaan ei näkki
enää soita puron hopeavälkkeessä.

Jere Jäppinen

Kesäyössä

Lämpimän kesän kaihossa,
yön hiljaisina tunteina,
kun kaikki uinuu rauhassa,
kaste kimaltaa kunnilla
ja kuu kumottaa kesänkalpeana
läpi koivujen ja tammien oksien,
mäntyjen ja kuusten runkojen lomasta,
luoden kajoaan varjoisalle polulle,
silloin näkki virittää soiton koskessa
ja keijut heräävät unestaan.

Tanssimaan
vehreälle nummelle
keijut aikovat
piiriin käyden
ja ääneti, jälkeä jättämättä,
iloinen joukko lähtee karkeloona.

Och älvadrottning med gullgult hår
och ögon blåa som natten
hos älvakungen i spetsen går
och badar sig uti vatten
af daggens droppar i blommans topp;
och älfvor följa i glada hopp
och slå kring om dem sin ljusa ring
så lätt som vore det ingenting.
I månghvit dräkt deras andeväsen
som dimmor sväva ut öfver gräsen.

Kring spegelvåg
vid insjöstrand
går deras tåg;
och hand i hand
de dansa glädtigt, med lif det går,
och necken på harpan slår.

Men bli af gryende morgondag
med purpur bärjen begjutna,
då äro tytnade neckens slag
och älvakedjorna brutna,
då dra de åter till skogen hän,
till skuggan under dess höga trän,
att nektardruckna insomna skönt
på bäddar väfva af sommargrön
och drömma ljuft om den glada natten
med kärleksdansar kring månljust vatten,
och älfvor små
om dagen lång
de drömma då,
tills nästa gång
i strömmen necken får harpan fatt
och dans skall trådas i sommarnatt.

Karl Flodin (?)

Keijukuningatar kultakutri,
silmät siniset kuin yö,
kulkee keijukuninkaan rinnalla
ja kyłpee kastehelmien vedessä
kukkasen latvassa;
keijuseurue hypähtelee
valonhohteisenä piirinä,
ilmakin kevyempänä.
Kuunvalkeissa puvuissaan henget
leijuvat usvan lailla yli nurmen.

Peilikirkkaan
järven rantaa
käy kulkueen tie
ja käskikäin
keijut tanssivat kepeästi,
ja näkki soittaa harppuaan.

Mutta aamun sarastus
valaa vuorille purppuraa,
jo vaikenee näkin soitto
ja haltiapiiri hajoaa,
jo keijut palaavat metsään,
jylhien puiden varjoon,
nukahtavat nektarista päähtyneinä
kesänvihreille vuoteilleen,
uneksivat iloisista öistä
ja lemmentansseista kuunvallossa,
ja keijukaiset
päivät pitkät
uinuvat,
kunnes taas kerran
näkki tarttuu harppuun koskessa
ja tanssi kutsuu kesäyössä.

Jere Jäppinen

Vid ett guldbröllop

Nu så bårgas ängens skrud
rik i ladan inne;
nu så går den unga brud
med sin vän i sinne.
Blommor blå
snart förgå,
hur är brudens lock så grå?
Signe Gud i dag ändå
hennes ungdomsminne!

Åkern står i guld omkring,
väntar skörd och skära;
barnen gömma fästering:
vem skall ringen bära?
Det skall den
trogna vän,
som ej svek i livet än.
Signe Gud i himmelen
våra hjärtans kåra!

Ringa är det röda guld
mot ett troget hjärta;
kärlek blott är rik och huld
mer än pärlor bjärta.
Bön och tro
bygga bro,
kärlek murar livets bo.
Signe Gud i kvällens ro
varje troget hjärta!

Zachris Topelius

Kultahäissä

Niityn vehreää verhoa
korjataan latoon;
nuori morsian kulkee
rakkaansa mielessään.
Kukkaset
pian kuihtuvat,
miksi morsion kihara harmaantuu?
Siunatkoon Jumala vielä tänäänkin
hänен nuoruusmuistonsa!

Pelto hohtaa kullankeltaisena
odottaen sadon korjaajia;
lapset leikkivät kihlajaisia:
kuka saakaan sormuksen?
Se kuuluu
uskolliselle ystävälle,
joka ei ikänä petä.
Siunatkoon Jumala taivaassa
sydämemme rakaita!

Vähäistä on kullan hehku
uskollisen sydämen rinnalla;
vain rakkauks on rikkautta,
helmien hohdetta kalliimpaa.
Rukous ja usko
rakentavat siltaa,
rakkauks muuraa elämälle pesän.
Siunatkoon Jumala illan rauhassa
jokaista uskollista sydäntä!

Jere Jäppinen

En fågel i gröna björken

Jag gick mig ut en morgon klar,
när det var höst i skogen.
Än stod en björk i grönska kvar,
där sjöng en fågel trogen.
– Hur är du än så sommargrön
i gula löf med storm på sjön?
Han svarade: Jag sjunger!

– Du gröna björk vid solskensvik,
när skogens toppar gulna,
jag vet en vän, som är dig lik,
när årens tider mulna.
Hur är vår vän så glad och ung
när här är höst i hedens ljung?
Då svarar hon: Jag sjunger!

Du sjunger, du! När hösten kom,
så flög oss sand i rösten.
Din fågel vänder aldrig om,
han sjunger vår i hösten.
Bland gula strån af det som var
står du allen i grönska kvar:
du, du, du, du, du sjunger!

Så sjung, du skogens siska, än
som i de dar som farit!
Slå an vår ton, och var vår vän
som du det alltid varit!
Se, åren fly som fågelsång,
och lif är kort, och konst är lång,
men du, du, du, du sjunger!

Zachris Topelius

Lintu viheriövässä koivussa

Erääänä kirkkaana aamuna
lähdin syksyiseen metsään.
Yhä viheriöi muuan koivu,
jossa lauloi uskollinen lintu.
– Miten kukoistat aina vain,
kun syysmyrsky jo pauhaa?
Se vastasi: Minä laulan!

– Viheriöt auringossa,
kun metsä kellastuu,
aivan kuin ystäväni
syksyn pilvien tummuessa.
Miten ystävämme on nuori ja iloinen,
kun kanervat punertavat nummilla?
Ystäväni vastaa: Minä laulan!

Niin laulatkin! Syksyn tullen
meidän äänemme käheytyvät.
Sinun lintusi ei uuvu
vaan laulaa syksyn keväaksi.
Kuihtuneiden korsien joukossa
sinä yksin kukoistat
ja laulat!

Sii s laula, metsän sirkkunen,
kuin menneinä päivinä!
Sytytä sävelemme
ja ole ystävämme kuten aina!
Vuodet haihtuvat kuin linnunlaulu,
elämä on lyhyt ja taide pitkä,
mutta sinä laulat!

Jere Jäppinen

Muut ne kuuli kirkon kellon

Muut ne kuuli kirkon kellon,
minä kurja karjankellon;
papin parran muut näkivät,
minä kurja kuusen latvan.
Kivi on mulla kirkkonani,
pajupehko pappinani,
lahokanto laulajana,
käki muina lukkarina.
Kuku kultainen käkönen,
kuku kulta kielellinen,
hoila'a hopiarinta,
tinarinta riuskuttele.
Käynkö viikonki vilussa,
kauan karjan paimenessa,
astunko ahoja kauan,
viikon soien vierukoita –
kesosenko, kaksosenko,
viitosenko, kuutosenko,
vaiko kymmenen keseä,
tahi ei täytehen tätänä.

Kanteletar

Laulu Vuokselle

Mahtavasti,
Voimakkaasti
Saimaan aallot vyöryy Vuoksessa;
Yhäti mahtavasti,
Voimakkaasti
Saimaan aallot vyöryy Vuoksessa.
Vuori nostaa poikiaan
Veden voimaa kiusaamaan,
Synnytellen, synnytellen salakareja.
Leikitenpä hypähtää
Niistä aalto kuohupää.

Laula, laula veitoseni

Laula, laula veitoseni,
kuku, kuku kultaseni;
anna aikasi ilohon,
ääni laske laulamahan!
Ota kaunis kantelesi,
soitto kultainen kuleta,
kielet soppihin sovita,
käännä sormet soittamahan,
jotta kuuluisi kujilla,
kajahtaisi kankahilla,
sekä soitto, jotta laulu,
jotta ainoinen ilosi
kuuluisi kyliä myöten,
kajahtaisi kaikin paikoin,
Savossa soria soitto,
ilo kaunis Karjalassa!

Kanteletar

Maalle! Sulle,
Kiusatulle
Voiton virttä laulaa Imatra;
Alati, maalle! sulle,
Kiusatulle
Voiton virttä laulaa Imatra.
Saimaan aallot uneljaat
Vuoksessa on voimakkaat,
Kalliotkaan, kalliot niit' ei voi kahlita.
Niinpä kansa valveillaan
Riisuu, katkoo kahleitaan.

J. H. Erkko

Suomen valta

Nouse, riennä, Suomen kieli,
Korkealle kaikumaan!
Suomen kieli, Suomen mieli,
Niiss' on suoja Suomenmaan;
Yksi mieli, yksi kieli
Väinön kansan soinnuttaa.
Nouse, riennä, Suomen kieli,
Korkealle kaikumaan!

Suomalaisen kuokka, aura,
Kyntäneet on Suomenmaan,
Kasvoi vehnä taikka kaura,
Maa on meidän perkamaa.
Kelläs täss' ois änen vuoro
Meidän maata johdattaa?
Nouse siis sä, Suomen kieli,
Korkealle kaikumaan!

Äänisjärvi, Pohjanlahti,
Auran rannat, Vienan suu,
Siin' on, Suomalainen, mahti,
Jok' ei oo kenenkään muun;
Sillä maalla sie oot vahti,
Älä ääntäs halveksu!
Nouse, riennä, Suomen kieli,
Korkealle kaikumaan!

August Ahlqvist-Oksanen

Rajamaila

Ajan aallot ankarasti lyövät
ja ryske kaikkialla käy,
maan suuret pienempiä syövät
ja heikon lohdutust' ei näy.
Väkivalta toivon sammultaapi
ja villit voimat raivoaapi.
Oi ihmisyys, oi oikeus,
miss' onkaan teidän pelastus?

Tää kansa, joka sielustansa
jo muinoin laulut suuret loi,
ei sorru miehuusvuosinansa,
kun lasnakin se kestää voi.
Työase sillä heiluu vyössä,
sen voima varttuu päivän työssä,
ja pohjasta sen sydämen
soi laulu uuden huomenen.

J. H. Erkko

LEHDELLÄ – AMONG THE LEAVES

HÄMÄLÄIS-OSAKUNNAN LAULAJAT

**ESKO KALLIO,
KUORONJOHTAJA**

Lehdellä – Among the Leaves heijastelee sävellysten ja niiden pohjalla olevien tekstien kautta ihmisen ja luonnon suhdetta – suurta aihepiiriä, johon ei löydy yksinkertaisia selityksiä. HOLLin levy koostuu valtaosin tilausteoksista kuoron nimikkosäveltäjiltä. Levy nimettiin Emma-ehdokkaaksi 2009 klassisten levyjen sarjassa.

Levyllä on suomalaistuneiden pohjoisamerikkalaissäveltäjien Alex Freemanin ja Matthew Whittallin, HOLLin kuoronjohtajanakin 1950-luvulla toimineen Jarmo Parviaisen sekä nuoren tamperelaisen Juho Miettisen musiikkia. Teoksissa on käytetty monipuolisesti luontoa käsitteleviä tekstejä muun muassa japanilaisen haikumestari Santoka Tanedan, meksikolaisen Octavio Pazin sekä oman lyrikkomme Aaro Hellaakosken tuotannosta.

Lisätietoja: www.hamalais-osakunta.fi/hol

"Nautittavaa kuultavaa"

**"Kuoroihmisen levykirjaston
pakollinen levy"**

– *Sulasol-lehti* 3/2009

**"Matthew Whittallin teokset yhdistävät
monipuoliset tekniikat mestarillisesti
pitkitettyyn hyväolon tunteeeseen."**

– *Helsingin Sanomat* 1.5.2009